

W tym numerze:

- ⇒ **SILNY WZROST POWIERZCHNI ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO W UE**
- ⇒ **KRYZYS GOSPODARCZY ZDOMINOWAŁ ROZMOWY O BEZPIECZEŃSTWIE ŻYWNOŚCIOWYM NA FORUM OECD**

SILNY WZROST POWIERZCHNI ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO W UE

Według raportu opublikowanego w pierwszym tygodniu marca przez unijne biuro statystyczne Eurostat, z roku na rok utrzymuje się ciągły wzrost unijnego sektora rolnictwa ekologicznego – pomiędzy rokiem 2005 a 2008 skala tej zmiany wyniosła 21%.

Eurostat zbadał, że w roku 2008 obszar gruntów zajęty pod rolnictwo ekologiczne zwiększył się wobec 2007 roku o 7% i objął 7,8 mln hektarów, na których działalność w omawianym segmencie prowadziło 196 200 producentów (patrz tabela).

Największy udział powierzchni rolnictwa ekologicznego [w rolnictwie ogółem] odnotowano w Austrii (15,7%), Szwecji (9,9%) i Włoszech (8,9%).

W latach 2007-2008 liczba gospodarstw stosujących ekologiczne metody produkcji rolnej na terenie UE wzrosła o 9,5%, a najpopularniejszymi gatunkami zwierząt hodowanymi w systemie ekologicznym były bydło i owce.

Na przykład w Austrii 25,7% owiec hodowano z użyciem metod ekologicznych, a dla bydła odsetek ten wyniósł 17,7% - i był najwyższy w UE.

W 2008 roku pięcioma państwami członkowskimi o największej ogólnej powierzchni obszarów rolnictwa ekologicznego były Hiszpania (1,3 miliona ha), Włochy (1,0 mln ha), Niemcy (0,9 mln ha), Wielka Brytania (0,7 mln ha) i Francja (0,6 mln ha). Ta piątka skupiała wtedy około 50% całej unijnej powierzchni rolnictwa ekologicznego.

33% wzrost w Hiszpanii

W okresie 2007-2008 Hiszpania odnotowała gwałtowny, 33% wzrost powierzchni gruntów ekologicznych, a istotne wzrosty - dwucyfrowe w skali roku – nastąpiły także w Belgii, Bułgarii, Grecji, Hiszpanii, na Węgrzech, Słowacji i w Wielkiej Brytanii.

Między rokiem 2005 a 2008 obszar upraw i hodowli ekologicznej w Polsce i na Litwie uległ niemal podwojeniu (odpowiednio +94% i +89%); wzrósł on znacząco także w Hiszpanii (+63%) i Belgii (+57%). Spadki pod tym względem zaobserwowano jedynie we Włoszech (-6%) i na Węgrzech (-5%).

Raport stwierdzał, że o ile bowiem wiele krajów uczyniło w tym segmencie rolnictwa wyraźny postęp, o tyle całkowita powierzchnia rolnictwa ekologicznego we Włoszech – które w ostatnich latach tradycyjnie przewodziły temu segmentowi w UE – faktycznie spadła w 2008 roku o 12,9%.

Zboża i zielonka

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

W roku 2008 obszary ekologiczne w UE były głównie wykorzystywane w trzech celach: jako łąki i pastwiska (44% łącznego obszaru całkowicie przestawionego na produkcję ekologiczną w UE, z wyłączeniem Niemiec), rośliny uprawne (37%) oraz uprawy trwałe (10%). Pozostałe 9% stanowiły ugory i teren niewykorzystywany [rolniczo].

Spośród ekologicznych roślin uprawnych najistotniejsze były w 2008 roku zboża (44% całkowicie przestawionej powierzchni upraw ekologicznych), następnie zielonka (42%), pozostałe rośliny uprawne takie jak rośliny strączkowe, ziemniaki, buraki cukrowe i nasiona (7%), a także warzywa świeże i rośliny przemysłowe (po 4%).

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/5-01032010-BP/EN/5-01032010-BP-EN.PDF

Obszar rolnictwa ekologicznego w UE-27

	Powierzchnia całkowita w 2008 r. (tys. ha)	% łącznej ekologicznej powierzchni rolnej UE-27, 2008 r.	% całej powierzchni użytkowanej rolniczo, 2007 r.	zmiana % 2008/2007	zmiana % 2008/2005
UE27	7 765	100	4,1	7,4	
Belgia	36	0,5	2,4	10,8	57,2
Bułgaria	17	0,2	0,4	22,1	
Republika Czeska	320	4,1	8,3	9,1	25,6
Dania	150	1,9	5,1	8,7	11,9
Niemcy	908	11,7	5,1	4,9	12,4
Estonia	87	1,1	8,7	9,8	46,2
Irlandia	43	0,6	1	4,1	22,6
Grecja	318	4,1	6,9	13,6	10,1
Hiszpania	1 318	17	3,2	33,3	63,2
Francja	584	7,5	2	4,8	6,1
Włochy	1 002	12,9	8,9	-12,9	-6,3
Cypr	2	0	1,6		
Łotwa	162	2,1	8,2	9,1	36,3
Litwa	122	1,6	4,5	1,5	89,3
Luksemburg	4	0	2,6	5	11,9
Węgry	123	1,6	2,5	15	-4,5
Malta	0	0	0,2		
Niderlandy	50	0,6	2,4	7,3	3,4
Austria	448	5,8	15,7	0,6	5,4
Polska	314	4	1,9	8,5	94,4
Portugalia	233	3	6,7		
Rumunia	140	1,8	0,9	6,6	
Słowenia	30	0,4	6	1,8	27
Słowacja	141	1,8	6,1	19,4	56
Finlandia	150	1,9	6,5	1,1	1,9
Szwecja	336	4,3	9,9	9,1	51

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Zjednoczone 726 9,4 4,1 10 19,3

Królestwo

Źródło: Komisja Europejska

Źródło: Agra Europe Weekly z 5 marca 2010 r. "EU organic farm area grows strongly"

KRYZYS GOSPODARCZY ZDOMINOWAŁ ROZMOWY O BEZPIECZEŃSTWIE ŻYWNOŚCIOWYM NA FORUM OECD

Na zorganizowanym pod koniec lutego spotkaniu ministrów rolnictwa krajów OECD, pierwszym tego rodzaju wydarzeniu od 12 lat, rolnictwo i obawy o bezpieczeństwo żywnościowe powróciły na czołowe miejsca porządku dziennego na arenie międzynarodowej.

Trwająca w dniach 25-26 lutego konferencja, zatytułowana "Polityka rolno-spożywcza na rzecz zrównoważonej przyszłości", skupiła około 40 ministrów rolnictwa (również spoza grona państw OECD, np. z Brazylii czy Afryki Południowej). Należy to odczytywać jako odpowiedź na wyraźny wzrost aktywności w kwestiach bezpieczeństwa żywnościowego, datujący się od czasu gwałtownych skoków cen i niedoborów żywności w latach 2007/08.

Konferencja została jednak zdominowana nie przez obawy dotyczące nakręcającej się do połowy 2008 roku spirali wzrostu cen, ale przez to, co nastąpiło po niej: napędzany przez recesję, niepohamowany spadek notowań żywności, który, jak stwierdzili ministrowie, bardzo negatywnie wpłynął na ceny skupu w gospodarstwach i poważnie zagroził dochodom ludności na terenach wiejskich w UE i w innych regionach świata.

Rozdźwięk w sprawie drogi do osiągnięcia bezpieczeństwa

Ogólnie wyrażano opinię, że możliwe jest osiągnięcie szerokiego porozumienia w sprawie długoterminowych wyzwań, czyli wyprodukowania dostatecznej ilości żywności dla zwiększającej się liczby ludności, natomiast znacznie mniejszy był już konsensus na temat wiodących do tego środków.

Nowozelandzki minister rolnictwa David Carter – współprzewodniczący spotkania – oraz sekretarz generalny OECD Angel Gurría powiedzieli dziennikarzom po szczycie, że rozwiązaniem jest wyeliminowanie zakłóceń rynkowych, liberalizacja handlu oraz pozwolenie na to, aby podaż mogła dostosować się do potrzeb nieuniknionego wzrostu popytu na żywność w nadchodzących dekadach.

Jednak austriacki minister rolnictwa i współprzewodniczący konferencji Nikolaus Berlakovich wystosował ostrożniejszy przekaz, kładąc nacisk na transfer technologii i kluczowe elementy wsparcia rządowego.

Josep Puxeu, hiszpański sekretarz stanu ds. wiejskich i wodnych, powiedział wcześniej dziennikarzom, że podczas dwudniowych rozmów szczególnie wiele uwagi poświęcono recesji i znaczeniu działań z zakresu pomocy państwa.

Szwedzki minister rolnictwa Eskil Erlandsson przekazał *Agra Europe*, że na szczycie OECD stanowiska co do tego, jakiego zestawu środków na orientację rynku i wsparcie rynkowe potrzeba do osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego, były nawet "bardziej podzielone" niż są zwykle na radzie ministrów rolnictwa UE.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Wspólny komunikat wydany przez ministrów po szczycie zarysował ogólne cele: zwiększenie funduszy na innowacje, lepsze dzielenie się informacjami oraz poprawa transparentności cen w łańcuchu spożywczym.

Rolników wezwano do tego, aby potrafili reagować na sygnały cenowo-podażowe; mówiono też o takich elementach pomocy państwa jak "zapasy", "siatka bezpieczeństwa dla niezamożnych" oraz lepsze mechanizmy zarządzania ryzykiem dla rolników.

OECD tradycyjnie broni idei wolnego rynku i okrojonej interwencji rządowej, często przyjmowała też stanowczą linię postępowania w kwestii subsydiów WPR i unijnych barier celnych.

Kiedy pozwalać na interwencję państwa

Pewne źródła z paryskiego posiedzenia przekazały *Agra Europe*, że rozmowy zostały zdominowane przez najbardziej bieżące obawy związane z recesją; wielu ministrów podkreślało potrzebę chronienia rolników przed niestabilnością rynku, aby zdołali oni nadal prowadzić działalność w rolnictwie i zapewnić podstawę produkcji na przyszłość.

Puxeu powiedział po rozmowach, że szefowie resortów byli generalnie zgodni co do faktu, iż polityka wsparcia publicznego jest konieczna do osiągnięcia celów globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

Przyznał on, że wskutek swej "widoczności" WPR jest wciąż krytykowana jako system oferujący nadmierne wsparcie, jednak utrzymywał też, że w innych częściach świata stosuje się bardziej protekcyjnistyczne środki pomocy dla rolników.

Hiszpania, sprawująca obecnie rotacyjne przewodnictwo Rady UE, zainicjowała wśród unijnych ministrów rolnictwa debatę na temat działań WPR w zakresie wsparcia rynkowego i ich znaczenia w przeszłości.

Na końcowej konferencji prasowej podsumowującej szczyt Carter zaatakował WPR i unijną ochronę rolnictwa, argumentując, że jedną z aktualnych spornych kwestii pomiędzy członkami OECD jest przekonanie pewnych kręgów, że zachowanie wysokich subsydiów dla rolnictwa można uzasadnić powodami takimi jak ochrona krajobrazu i kierowanie się względami środowiskowymi.

W uwagach przedstawionych przed rozpoczęciem szczytu Berlakovich podał argumenty za interwencją państwa, wyjaśniając: "WPR musi umożliwić sektorowi rolnemu zmierzenie się z wyzwaniami, które stanowią zmiany klimatyczne, niestabilność rynkowa i wahania cen. Potrzebujemy instrumentów siatki bezpieczeństwa dla naszych rolników".

Uczestnicy konferencji na szczycie zbagatelizowali jednak pomysł izolowanych w OECD państw członkowskich UE, popierających WPR, utrzymując, że akceptowana jest ogólna wizja dotycząca zwiększania produkcji żywności i poprawy transparentności funkcjonowania rynków.

Łańcuch dostaw żywności

Rozmowy na forum OECD były echem ostatnich dyskusji w UE i również skupiły się na kwestii równowagi siły przetargowej w całym łańcuchu dostaw żywności; ministrowie ponownie stwierdzili, że największe długoterminowe niebezpieczeństwo dla bezpieczeństwa żywnościowego stanowią zagrożenia dla dochodów rolników.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Jednym z kluczowych wniosków ze spotkania stała się prośba, wysunięta przez ministrów wobec OECD, o pomoc w ułatwieniu koordynacji wysiłków na rzecz ograniczenia potencjału wielkich graczy międzynarodowych w łańcuchu dostaw żywności i zajęcie się ich relacjami z mniej znaczącymi podmiotami.

Komunikat końcowy wzywał do poprawy "przekazywania sygnałów cenowych wzdłuż całego łańcucha spożywczego".

Argumenty wolnorynkowe

Mniej niż zwykle na tego typu spotkaniach rozmawiano natomiast o liberalizacji rynku, mając w pamięci wynikające z recesji obawy o spadające cen i dochody.

Jak nas [AE] jednak informowano, przez cały czas trwania konferencji omawiano prowadzone przez sektor prywatny działania na rzecz promocji produkcji żywności, co obejmowało wielostronne dyskusje nad rynkami kontraktów terminowych oraz sposobami ułatwiania prywatnych inwestycji w rolnictwie w krajach rozwijających się.

Większość ministrów miała reprezentować pogląd, że "brawurowa" spekulacja na rynku nie była najważniejszym powodem gwałtownych wzrostów cen, sugerując, że regulacja rynków w pełnym zakresie nie jest uznawana za niezbędne rozwiązanie.

Niemniej jednak przedstawiciele krajów wezwali OECD do dalszego badania powiązań między działaniami na zderegulowanych rynkach finansowych i cenami żywności, tak by identyfikować "nowe lub podwyższone zagrożenia i nieprzewidywalność" oraz określić "adekwatne indywidualne, rynkowe lub publiczne reakcje w celu odpowiedniego zarządzania ryzykiem".

Ministrowie popierają dążenia z Doha

Jak nam powiedziano, doszło do pewnej różnicy zdań w kwestii roli, jaką liberalizacja handlu miałyby odgrywać w zwiększaniu światowej produkcji żywności.

Carter stwierdził, że otrzymał wiele uwag popierających wnioski z Rundy Doha, ale wskazał, że "nie każdy zgadzał się z tą analizą".

Zasygnalizował własne przekonanie, że wolny handel jest warunkiem sine qua non większej produkcji i globalnego bezpieczeństwa żywnościowego, podkreślając we wstępie do samej konferencji. "Przecież sam zdrowy rozsądek podpowiada, że żywność powinna być wytwarzana na obszarach najbardziej odpowiednich dla rolnictwa przez ludzi, którzy robią to najwydajniej. Ale aby tak się stało, a zwłaszcza aby zareagować na aktualne wyzwanie - bezpieczeństwo żywnościowe - należy zaangażować się w prowadzenie wolnego i otwartego handlu".

Kryzys żywnościowy jako szansa

Uczestnicy szczytu tłumaczyli, że niektórzy ministrowie wyrażali nawet na spotkaniu nadzieję, że zakładany wzrost popytu na żywność może utworzyć drogę do "nowego złotego wieku" w rolnictwie, gdy do sektora napłyną szeroko inwestycje zwiększające produkcję i będzie on na nowo wysoko ceniony.

Dokument sporządzony na szczyt przez Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa NZ (FAO) również podkreślał, że o ile niedawne gwałtowne ruchy cen wyrządziły ubogim wspólnotom

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

wiejskim szkody, o tyle "na dłuższą metę społeczności te skorzystają na zwiększeniu produkcji, zatrudnienia i zarobków".

Powrót do zwyżki cen w średnim i dłuższym terminie – co wielu przewiduje – mógłby być zatem czymś pozytywnym dla ubogiej ludności świata, stwierdza FAO, pod warunkiem że "szansa ta nie zostanie utracona oraz że uboga ludność w krajach rozwijających się będzie mogła sama wydzwignąć się z ubóstwa, produkując więcej i silniej wiążąc swą działalność z rynkiem".

Źródło: Agra Europe Weekly z 5 marca 2010 r. *"Economic crisis dominates OECD food security talks"*

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione